

A hagyományörző falu

A Kelet-Mecsekben futó Völgység-patak festői völgyében fekvő Egregy a középkortól lakott település. A Magyaregregy nevet a 19. században kapta, hogy megkülönböztessék az új telepések által a szomszédos völgyben alapított Németegregytől.

Eredetileg a pécsi püspökség birtoka volt, de más földesurak jobbágyainak a nevét is megtaláljuk a korabeli iratokban. A törökkor kezdetén körülbelül 200-300 lelkes település túlte a hódoltság viszontagságait, magyar lakossága nem hagyta el szülőföldjét, a falu felett magasodó Mária-vár eleste után sem. Erdőtől védett fekvése miatt lélekszáma még gyarapodott is, az itt élők egyaránt adóztak török és magyar földesuruknak. Egy 1696-ban kelt összeírásból kiderül, hogy lakói katolikusok maradtak, akik szőlőt műveltek, gabonát termeltek, és a kiterjedt erdőségekben disznót makkoltattak.

A Rákóczi-szabadságharc idején rác szabadcsapatok ütöttek rajta a falun, több házat felgyújtottak, de a püspöki szeminárium és székesegyház birtokai közé csatolt település ezt is kiheverte. A megművelhető szántóföldek szűkössége miatt a fa-

luba nem történt szervezett betelepítés, és az itt élőknek a földművelés mellett egyéb megélhetés után kellett nézniük. Fát fuvaroztak, vadásztak, az utóbbiból következő vadorzásnak, „rapsickodásnak” máig élő hagyománya van.

A falu határában nyílt kisebb szénbányák is sok embernek kínáltak munkát a 19. század elejétől. E század a falu virágkorának tekinthető, iskolát kapott, miközben lélekszáma folyamatosan gyarapodott, és 1910-ben elérte az 1300 főt. A falu ekkor kapta meg a „Gyümölcsös

Egregy” nevet, miután Jankó János kárászi plébános meghonosította az intenzív gyümölcstermesztést a faluban. Az egregyiek körtét, szilvát, almát és diót szállítottak a környékre, ahol gabonafélékre cserélték a drága portékát. A gyümölcsből előszeretettel főztek pálinkát is, ami szintén közkedvelt árucikknek számított.

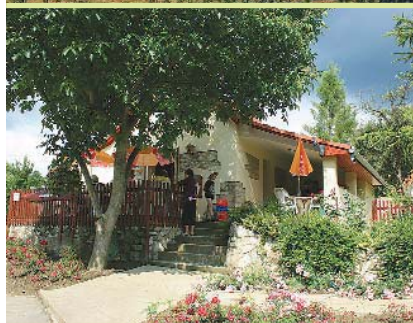
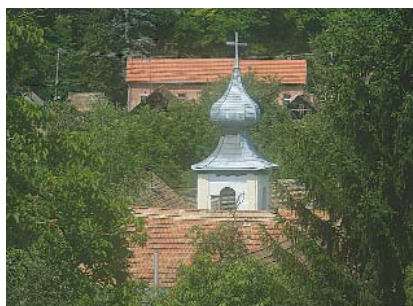
Ekkor „fedezték fel” a falu határában álló vadregényes várromokat, amely számos kíváncsi turistát hozott az ekkor már nemesi kúriákkal is bíró településre. A gazdagodó faluban csörgedező csodatévő szentkút, amely 1856-tól mind több gyógyulni vágyót vonzott, tovább öregbítette a falu hírnevét. A búcsújárók kívánságára és adományaiból, a helyiek segítségével épült fel a forrás mellett a Mária-kegyhely, ahol 1871-től kezdve tartják meg a búcsúünnepséget Kisasszony napján.

A századforduló táján a falu átalakult: egyre több család tért át a gabonatermesztésre, és emiatt a gyümölcsfák nagy részét kivágták, vagy szedetlenül hagyták. A Komlón és Szászváron nyílt újabb bányákban egyre több egregyi helyezkedett el, feladták korábbi életmódjukat, és ez a változás az 1950-es évektől még inkább felgyorsult. A bányák bezárása nagy megrázkódtatást okozott a településen.

Szerencsére mostanában az itt élők újra felfedezik értékeiket, ápolják a régi hagyományokat, igyekeznek a páratlan szépségű, tiszta környezetből a turizmus számára mind többet megőrizni, hogy a falu számos vendégháza mellett az itt található strand és kemping vendégei is élményekkel gazdagon térjenek haza.

ÍRTA: VARGA SZABOLCS

FOTÓK: MÜLLER NÁNDOR

www.magyareggy.hu
www.kissvajc.hu

A tánc szeretete már a harmincas években, a Gyöngyösbokréta idején is virágzott Magyarereggyen. Ezt a táncszeretetet és hagyományt képviseli ma a Magyarereggyi Hagyományőrző Táncsoport.

Az első hagyományőrző táncsoportot 1969-ben alapította Csernavölgyi Endréné és Győri Béla. A tánchoz szorosan kapcsolódott a hagyományok felelevenítése és a népi tárgyak felkutatása. Ekkor gyűjtötték össze a lelkes fiatalok a régi falusi élet használati tárgyait, ami a mostani Falumúzeumban található meg az Arnold házban.

Az akkori Honismereti szakkör tagjai sorra járták az idős embereket, akik magnóra mondták az egregyi szokásokat, hagyományokat. E gyűjtés a forrása a táncsoport műsorainak. Az első és egyben a legsikeresebb műsorszám az Egregyi lakodalmas, erről a Magyar Tudományos Akadémia néprajzi csoportja is felvételt készített 1973-ban. Ezt a mai napig műsorán tartja a táncsoport.

Több átalakulás és megújulás után immár két éve újra régi fényben tündököl a néptáncgyűttes. Egy szüreti bál után a fiatalokban felmerült az igény, hogy együtt maradjanak és tovább táncoljanak. Ehhez segítségül hívták a Házaspáros Táncsoport tagjait, öt pár azóta is aktívan adja át tapasztalatait a fiataloknak.

A táncsoportnak a polgármester asszony nemcsak tagja, de fő támogató is egyben, sokat segít a szervezésben, ruhák beszerzésében.

Másik érdekesség, ami a csoport számára is újdonság, a zenekar, mely az együttes 40 éves történetében először nem külsős, hanem nagyrészt egregyi fiatalból áll.

Az együttes fő erőssége a korosztályok egysége, sokszínűsége. A fiatalok nagyon szeretnek táncpróbára járni, ahol nemcsak táncolnak, hanem énekelnek, néprajzi ismereteket is szereznek. És persze beszélgetnek, együtt vannak, jól érzik magukat, ami talán a legfontosabb.

Az említett Egregyi lakodalmason kívül még számos műsorról lépnek fel: völgyeségi magyar táncok, kukoricafosztás, szüreti mulatság, kontyfeltűzés, Kelemen-járás, és Vendel betyár története is repertoáron van.

Magyareggyen valaha német iparosok is éltek, ezért a csoport német műsort is készített, mellyel idén augusztusban Stockumban, Magyarereggy testvérfalujában is fellépnek.

A felnőttek mellett óvodás és általános iskolás kis csapatuk is van, ők egregyi gyerekjátékokat tanulnak és persze lesik a „nagyok táncát”.

A táncsoport minden pénteken 19 órakor próbál a magyarereggyi Arnold házban. Próbáik nyilvánosak, minden érdeklődőt, táncolni vágyót szeretettel várnak.

